

Stereotiep gedrag: Weven

Luuk Teunissen
Student Hogeschool HAS Den Bosch

Sommige gedragingen worden een ongewenste gewoonte en monden uit in stereotiep gedrag. Deze gewoontes kunnen voorkomen in situaties wanneer het paard gestresst is. Voorbeelden hiervan zijn weven en kribbijten/lucht zuigen. Uit onderzoek blijkt dat tijdens het uitvoeren van stereotiep gedrag er een stof, genaamd endorfine, in het brein van het paard wordt losgelaten die het paard genot geeft. Dit is een manier om met de stress om te gaan die het paard ondervindt. Dit werkt als een drugs verslaving. Het paard wordt afhankelijk van het opwekken van de endorfines, en gaat uiteindelijk stereotiep gedrag vertonen zonder dat er een aanleiding voor is. Het paard heeft hiermee een manier gevonden om zich beter te voelen.. We gaan in dit artikel in op weven.

Weven

Weven is een van de meest voorkomende stereotiepe gedragingen. Afhankelijk van het ras, managementsysteem en het gebruik van het paard vertonen tussen de 1% en 9,5% van alle paarden het stereotiep gedrag weven. Doorgaans komt het voor bij paarden die op stal staan. Het komt vooral veel voor bij paarden die in stands gehuisvest worden vergeleken met paarden in normale boxen. Het kan echter ook voor komen bij paarden die in het veld staan. Dit geldt voor geïsoleerde paarden of bij paarden die een verlies van zintuiglijk oriëntatievermogen hebben (dit laatste is dus geen weven, maar een gezondheidsprobleem!). Gedurende het weven staat het paard met de benen iets uit elkaar en swingt het paard zijn hoofd en nek op een ritme van de ene naar de andere kant. Alle vier de ledematen bewegen mee waardoor het loopritme wordt nagebootst. Het paard beweegt zich nu niet voort. Het is mogelijk dat het paard gedurende het tonen van dit gedrag nog andere stereotiepe gedragingen vertoont.

Weven ontstaat door dezelfde factoren als kribbijten. De oorzaken van weven hebben dus ook te maken met het management zoals onvoldoende ruwvoer, te weinig mogelijkheden voor lichaamsbeweging en onvoldoende sociaal contact. Hengsten hebben meer kans om dit stereotiep gedrag te vertonen dan merries of ruinen, omdat ze vaker geïsoleerd worden van andere paarden. Weven komt meestal voor op momenten van stress, zoals wanneer een jong paard gespeend wordt, bij het begin van de training, bij actieve deelneming in competities, wanneer er een nieuwe eigenaar is of nieuwe woonplaats met een plotselinge afname van mogelijkheid tot lichaamsbeweging. Net als bij het kribbijten is het nooit bewezen dat een paard gaat weven door een andere te imiteren. Weven kan echter wel geleerd worden door conditionering, bijvoorbeeld wanneer een paard bij het voeren gaat weven. Het paard associeert het voer aan het weven en ziet het als een beloning wat het gedrag zal versterken. Deze oorzaak is tevens de grootste veroorzaker van weven. Vooral bij paarden die op vaste tijden worden gevoerd kan een paard al één of twee uur van te voren beginnen met dit ongewenste gedrag.

Weven ontstaat niet door verveling maar door gebeurtenissen die een extreme verhoging van de opwinding in een paard veroorzaken. Het probleem kan zo groot worden dat er op een bepaald moment geen oorzaak meer hoeft te zijn voor het vertonen van stereotiep gedrag.

Er is wetenschappelijk nooit aangetoond dat weven een negatief effect heeft op de gezondheid van het paard. Het eerder ontstaan van blessures aan de voorbenen door weven is ook nooit wetenschappelijk bewezen.

Het is moeilijk om weven te behandelen, er zijn echter oplossingen en betere resultaten haalbaar dan bij kribbebijten. Het paard houden in het juiste managementsysteem geeft al veelbelovende resultaten. Uit de praktijk blijkt dat paarden die in een vrije uitloop gehouden worden stoppen met weven. Wanneer zij terug in een stal geplaatst worden, keert het stereotiepe gedrag weer terug. Dit bewijst dat er veel potentie is voor paarden die weven wanneer het management wordt geoptimaliseerd. Ook het voeren is van groot belang. Door een paard bijvoorbeeld meerdere kleine porties te voeren wekt dit minder opwinding op dan wanneer een paard twee keer per dag een grote portie krijgt. Ruwvoer of toegang tot een veld zou onbeperkt kunnen worden aangeboden. Het is ook aan te raden om het paard zo veel mogelijk vrij te laten, isolatie van andere paarden moet ten alle tijden worden voorkomen.

Oplossingen weven
- Vrije uitloop in managementsystemen stimuleren en zo min mogelijk opstallen
- Paarden niet isoleren maar zo veel mogelijk sociaal contact stimuleren
- Vele kleine porties ruwvoer in plaats van een paar grote porties, liefst ab libitum (onbeperkte) ruwvoer verstrekken
- Geen vast voerschema met vaste tijden

Tabel. Oplossingen weven

Er worden veel manieren toegepast om weven te verminderen, vaak worden er echter symptomen aangepakt in plaats van de oorzaak. Hierdoor vermindert de motivatie om te weven niet en deze methoden moeten dan ook voorkomen worden. Dit zijn manieren als het vastbinden van de benen, het ophangen van zandzakken in de stal en het schilderen van de muren. Deze methoden doen niks anders dan het verslechteren van de leefomgeving van het paard en verergeren daarmee het probleem en kunnen zelfs nieuwe problemen veroorzaken. Een weefrek is ook een methode waarmee de symptomen worden behandeld en niet de oorzaak. De meeste paarden zullen simpelweg een stap naar achter doen en daar verder weven. Daarbij zal het paard hierdoor minder sociaal contact hebben omdat de toegang naar de gang wordt verkleind. Een weefrek kan het probleem dus verergeren en heeft geen positief effect op wevende paarden.

Om weven te voorkomen moet er gedacht worden aan twee opties. De eerste optie omvat het voorkomen van dit soort gedragsproblemen. Dit heeft betrekking op het management, voeren, omgang, sociaal contact en andere behoeftes van een paard. De tweede factor is het voorkomen van belonen van weven, tijdens bijvoorbeeld het voeren, omdat het bijdraagt aan de versterking van het weven. Om die reden zou iemand een dagplanning voor een paard moeten maken met de natuurlijke leefomstandigheden in gedachten. De dagplanning van een paard is nooit het zelfde in de natuur en zou in gevangenschap daardoor niet anders moeten zijn. Het gevaar hierbij is dat paarden niet meer kunnen voorspellen wat er gaat gebeuren en zich hierdoor ook minder prettig voelen. Wanneer paarden altijd toegang krijgen tot ruwvoer zal het paard zich minder opwinden wanneer er voer aangeboden wordt en zal het minder weven.

BRONNEN

Hogg, A. (2003, 2009). Horse behaviour exposed.

McGreevy, P. (2004). Equine behaviour, a guide for veterinarians and equine scientist.

Zeitler-Feicht M.H. (2004). Horse behaviour explained: origins threatment and prevention of problems.

www.nhk.nl

landbouw, natuur en
voedselkwaliteit
Koepel Fokkerij

Provincie Noord-Brabant

LTO Nederland

5-STERREN
REGIO

AGRO E CO
BRABANT

